

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Lex Alamannorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

INCIPIT LEX ALAMANNORVM.

Caput I. De liberis qui res suas ad Ecclesiam Dei tradunt.

I. Si quis liber res suas vel semetipsum ad Ecclesiam tradere voluerit, nullus habeat licentiam contradicere ei, non Dux, non Comes, nec ulla persona, sed spontanea voluntate liceat Christiano homini Deo seruire & de propriis rebus suis semetipsum redimere. Et qui hoc voluerit facere, per chartam de rebus suis ad Ecclesiam, ubi dare voluerit, firmitatem faciat, & testes sex vel septem adhibeat, & nomina eorum ipsa charta contineat, & coram sacerdote qui ad eandem Ecclesiam deservit super altare ponat: & proprietates de ipsis rebus ad ipsam Ecclesiam in perpetuum permaneant.

II. Et si aliqua persona, aut ipse qui dedit, vel aliquis de heredibus ejus, postea ipsas res de ipsa Ecclesia abstrahere voluerit, vel aliquis homo qualiscunque persona hoc presumpserit facere, & effectum quem inchoavit non obtineat, & Dei iudicium incurrat & excommunicationem sanctæ Ecclesiæ, & multam illam quam charta continet persolvat, & res illas ex integro reddat, & fredum in publico solvat sicut lex habet.

II. De liberis qui res suas ad Ecclesiam Dei tradunt, & in beneficium subusufructuario accipiunt.

I. Si quis liber res suas ad Ecclesiam dederit, & per chartam firmitatem fecerit, sicut superius dictum est, & post hæc à pastore Ecclesiæ per beneficium susceperit ad vitalem necessitatem conquiendam diebus vite sue, & quod spondit persolvat ad Ecclesiam censum de illa terra, & hoc per epistolam firmitatis fiat, ut post ejus discessum ullus de heredibus non contradicat. Et si contigerit ut post mortem ejus qui dedit illas res filium relinquat, & forsitan ipse filius vult dicere quod hereditas paterna sibi sit legitima ad possidendum, & pater ejus non dedisset, nec firmitatem fecisset, non liceat ei jurare, sed ipsa charta quam pater ejus fecit presens veniat, & illi testes qui manus suas in charta miserunt unâ cum Presbytero Ecclesiæ, sicut lex habet, ita testificentur, quod ipsi ad presens fuissent, & oculis suis vidissent, & auribus audissent quod

pater ejus illas res ad Ecclesiam dedisset, & chartam fecisset, & illos ad testes advocasset. hoc per sacramentum dicant, quod nos veri testes sumus. Post hæc pastor Ecclesiæ res suas possideat, & ille presumptor qui contradixerit, illam multam quam charta continet ad Ecclesiam persolvat.

II. Si autem illa charta aut arserit aut perditâ fuerit quam ille homo fecit, tunc liceat illi heredi cum testibus nominatis quinque, ipse sit sextus, in ipsa Ecclesia jurare quod pater ejus nec chartam fecisset nec ad illa loca sancta dedisset. Et si hoc presumpserit facere, illas res possideat.

III. De liberis vel servis qui ad Ecclesiam confugiunt.

I. Si quis homo aliquem persequens fugitivum aut liberum aut servum, & ipse intra januas Ecclesiæ confugerit, nullus habeat potestatem per vim abstrahendi de Ecclesia, nec eum infra januas Ecclesiæ occidendi, sed ex timore Dei honorem Ecclesiæ impendat, & sacerdotem Ecclesiæ interpellat pro servo suo. Roget sibi eum reddere, & donet legitimum vadium ut illam culpam illi servo concessam habeat. Tunc ille Presbyter reddat in pace servum domino suo.

II. Si autem Presbyter neglexerit reddere aut contradixerit illum servum, apud se illum contineat, & curam de illo habeat, ut exinde fugitivus non evadat. Et si evaserit, ille Presbyter sine ulla dilatione perquirat, & domino restituat. Et si ipsum invenire non potuerit, similem ipsius aut pretium pro eo solvat.

III. Si autem vi abstraxerit, & injuriam Ecclesiæ fecerit, componat octodecim solidos ad Ecclesiam, & fredum solvat in sicum sexaginta solidos, quia contra legem fecit, & Ecclesiis honorem non impendit, & Dei reverentiam non habuit, & ut alij cognoscant quod sit timor Dei in Christianis, & honorem Ecclesiis impendant.

IV. De liberis qui infra januas Ecclesiæ interfecisti fuerint.

Si quis liber liberum infra januas Ecclesiæ occiderit, cognoscat se contra Deum injuste fecisse & Ecclesiam Dei polluisse:

LXX ALA-
MANN O-
SYM.

ad ipsam Ecclesiam quam polluit sexaginta solidos componat, ad fiscum verò similiter alios sexaginta solidos pro fredo solvat, parentibus autem legitimum vvidrigildum solvat.

V. *De raptoribus qui de Ecclesia aliquid vi abstraxerint.*

I. Si quis res suas ad Ecclesiam commendatas habuerit, & aliquis eas exinde rapuerit, si per furtum hoc fecerit, ipsas res in capitale restituat, & sicut ipsae res valuerint, hoc novempliciter componat. Iterum atque iterum similiter faciat, hoc sunt per ter novempliciter. Ista omnia ei cujus res sunt componi debent. Ecclesiae verò, quam inhonoravit, triginta sex solidos componat.

II. Si verò per virtutem hoc raptor de Ecclesia abstulerit, dupliciter domino componat, & duodecim solidos. Ecclesiae verò, sicut superius commemoratum est, triginta sex solidos componat.

III. Si servus hoc fecerit, & iussio domini ejus fuit, sicut dictum est, ita omnia observari debent.

IV. Si servus per se hoc fecerit, ex furto similiter quomodo dictum est adimplere debet.

V. Nam si per virtutem servus hoc fecerit, non sicut de libero compositio exigatur, sed virtus servilis componi debet, ut ipsum quod abstulit reddatur simpliciter; ita tamen si statim quomodo inventum fuerit, contradictio domini sui non fuerit, Nam si aliquam moram fecerit, propter contradictionem domini sui duodecim solidi addantur.

VI. Si dominus ex hac re immunis fuerit, ut iussio ejus non esset, ei quatuor sol. in fredo exigantur. Nam si iussio ejus fuit, sicut supra dictum est ita componatur.

VI. *De juratoribus, quales vel quantos secundam evva homo habere debet.*

I. De minoribus causis usque ad solidum valentem licet unicuique qualem sacramentalem unum secum habere vult, in suo sacramento continere.

II. Nam si duas saigas valentem supra solidum res valuerint de qua causa orta fuerit, tunc debet homo qui causam requirit tres electos denominare, & ex denominatis tribus licentiam habet excusator reicere duos, tertium verò non licet reicere, sed ipsum secum in sacramento habere debet.

III. Saiga autem est quarta pars tremiffis, hoc est, denarius unus. Duæ sa-

gæ, duo denarij dicuntur. Tremiffis est tertia pars solidi, & sunt denarij quatuor.

IV. Ita observandum est usque ad tres solidos & supra tres solidos.

V. Iterum duas saigas valentes, si aliquis interpellatus fuerit, tunc qui causam profecutus fuerit, electionem faciat de conjuratoribus, unde excusator quales duos reicere voluerit potestatem habeat, & cum duobus juratoribus iste ordo servandus est usque ad sex solidos.

VI. Nam si duæ saigæ supra sunt, tunc cum quinque sua manu sexta jurare debet, similiter cum electis, sicut supra dictum est; & duos in omnibus istis ordinibus reicere licet.

VII. Ista sacramenta debent esse jurata, ut illi conjuratores manus suas super capsam ponant, & ille solus cui causa requiritur verba tantum dicat, & super omnium manus manum suam ponat, ut sic illi Deus adjuvet vel ille reliquit ad illas manus quas comprehensas habet ut de illa causa unde interpellatus est culpabilis non sit.

VII. *De liberis qui de Ecclesia aliquid furaverint.*

I. Si quis res Ecclesiae furaverit, & convictus fuerit, ut solvatur unicuique rei quam furaverit, tres novigeldos solvat, aut servum, aut ancillam, aut bovem, aut caballum, aut qualecunque animal, vel ceteras res quæ ad Ecclesiam Dei pertinent. Si post furtum inventus fuerit, ita solvat ut superius scriptum est.

II. Si autem negare voluerit, secundum qualitatem pecunie ita juret cum suis sacramentalibus in ipso altare, cui res furtivas abstulit, coram sacerdote vel ministro ejus, quem pastor Ecclesiae iusserit audire sacramentum.

VIII. *De liberis qui servum Ecclesie occiderint.*

Si quis servum Ecclesiae occiderit, in triplum componat, sicut solet servus Regis, ita solvatur, id est, quadraginta quinque solidis. Et si eum rapuerit contra legem, & venderit extra provinciam, tripliciter cum componat. Et si eum furaverit aliquis in capite, semper consimilem restituat, si ipsum invenire potuerit; alius autem medietatem in auro valentem, medietatem cum qualem pecuniam habet solvat.

IX. *De colonis Ecclesie occisis.*
Quicumque liberum Ecclesiae, quem colonum vocant, occiderit, sicut alij Alamanni ita componatur.

X. De eo qui in curte Episcopi armatus ingreditur.

Si quis in curte Episcopi armatus contra legem intraverit, quod Alamanni haisterahandi dicunt, octodecim solidos componat. Si infra domum intraverit, triginta sex solidos componat.

XI. De eo qui in Presbyteri curte armatus ingreditur.

Si quis autem in Presbyteri curte, qui in parochia positus est ab Episcopo, contra legem armatus intraverit, sicut superius diximus, sicut solet aliis liberis Alamannis componere, ita Presbytero tripliciter componat, hoc est, octodecim solidos, & si infra casam, triginta sex.

XII. De his qui Episcopo aliquam injuriam fecerint.

I. Si quis Episcopo aliquam injuriam fecerit, vel plagaverit, vel fustaverit, vel mancaverit, omnia tripliciter componatur sicut ceteri parentes ejus compositionem habebunt, ac si melius dicamus sicut & Ducem, ita in omnibus eum componat.

II. Et si occisus fuerit, sicut & illum Ducem ita eum solvat, aut Regi, aut Duci, aut ad Ecclesiam ubi pastor fuit.

XIII. De his qui Presbytero parochiana injuriam intulerint.

I. Si quis Presbyterum parochianum injuriaverit, aut fustaverit, aut mancaverit, vel qualemcunque ei injuriam intulerit, in triplum componatur.

II. Et si eum occiderit, sexcentis solidis eum solvat, aut ad Ecclesiam ubi servivit, aut ad Episcopum de cujus parochia fuit.

XIV. De his qui Diacono aliquam injuriam fecerint.

Si quis Diacono, qui evangelium coram Episcopo legit, & revesitus ante altare officio fungitur, si quis ei aliquam injuriam fecerit, vel eum fustaverit, vel plagaverit, vel mancaverit, dupliciter componatur. Et si eum occiderit, quadringentis solidis componatur.

XV. De his qui monacho aliquam injuriam intulerint.

Monachus autem qui sub regula in monasterio conversatus fuerit, & ab aliquo aliquas injurias, sicut superius diximus, passus fuerit, ita ut Diaconus similiter componatur.

XVI. De his qui Clerico aliquam injuriam intulerint.

I. Clerici autem, sicut ceteri parentes eorum, ita componantur.

II. Si autem Clericus, qui in gradu in Ecclesia publice lectionem recitat, vel gradale, vel alleluia coram Episcopo in publico cantaverit, aliquam injuriam passus fuerit, sicut superius diximus, componatur quomodo parentes ejus componuntur, & tertia pars super hæc addatur in compositione.

XVII. De liberis qui ad Ecclesiam dimissi sunt, si occidantur.

Liberi qui ad Ecclesiam dimissi sunt liberi, vel per chartam libertatem acceperunt, si occidantur, octuaginta solidis solvantur Ecclesie vel filius ejus.

XVIII. De ancilla libera dimissa, si postea servo se conjunxerit, & de Alamanna que servo nupserit.

I. Si ancilla libera dimissa fuerit per chartam, aut in Ecclesia, & post hæc servo nupserit, Ecclesie ancilla permaneat.

II. Si autem libera Alamanna servo Ecclesie nupserit, & servile opus ancillæ contradixerit, abscedat.

III. Si autem ibi filios vel filias generaverit, ipsi servi & ancillæ permaneant, potestatem excundi non habeant.

IV. Illa autem mater eorum, quando exire voluerit, ante tres annos liberam potestatem habeat.

V. Si autem tres annos induraverit opus ancillæ, & parentes ejus non exadonaverint eam ut libera fuisset, nec ante Ducem, nec ante Comitem, nec in publico mallo, transactis tribus Kal. Mart. post hæc ancilla permaneat in perpetuum, & qui ex ea nati fuerint, servi & ancillæ sint.

XIX. Nullus laicus rem Ecclesie absque charta presumat possidere.

Res Ecclesie de laicis absque charta nullus presumat possidere. Et si chartam non ostenderit, quod comparasset a pastore Ecclesie, possessio semper ad Ecclesiam pertineat.

XX. Presbyter res vel mancipia Ecclesie potestatem vendendi non habeat.

Nullus Presbyter nec aliquis pastor Ecclesie potestatem habeat vendendi ecclesiasticam terram nisi contra aliam terram, nec mancipium nisi aliud mancipium receperit. Et si concambium fecerit aut de mancipio aut de terra, semper epistolam firmitatis faciat, ut contentio non fiat, nec Ecclesia perdat quod legitime possidere debeat.

XXI. De his qui Ecclesie servum vel ancillam susceperint fugitivos.

Si quis mancipium Ecclesie, aut servum,

LEX ALA-
MANNORUM.

aut ancillam, fugitivum susceperit, & post requisitionem aut ipse Presbyter requirat, aut missus ejus legitimus, & ille neglexerit reddere, & contra legem antesteterit, sicut solet aliis Alamannis componere, ita & tripliciter componat. Et quicquid Ecclesie contra legem fecerit, omnia tripliciter componat sicut lex habet.

XXII. *Qualiter servi Ecclesie tributa solvere debeant.*

Servi enim Ecclesie tributa sua legitime reddant, quindem siclas de cervisa, porcum valentem tremisse uno, panem modia duo, pullos quinque, ova viginti. Ancillae autem opera imposita sine neglecto faciant. Servi dimidium sibi, & dimidium in dominico arativum reddant. Et si super hæc est, sicut servi ecclesiastici ita faciant, tres dies sibi, & tres in dominico.

XXIII. *De servis ecclesiasticis, si ad Episcopum aut ad judicem suum venire disporint.*

I. Liberi autem ecclesiastici, quos colonos vocant, omnes, sicut & coloni Regis, ita reddant ad Ecclesiam.

II. Si quis legitime tributum antesteterit per jussionem judicis sui, sex solidis sit culpabilis.

III. Et opera quæque imposita ei fuerint secundum mandatum, aut quomodo lex habet, si non adimpleverit, sex solidis sit culpabilis.

IV. Et si sigillum aut signum qualecunque judex per jussionem domini sui transmisserit, & eum venire jusserit, aut ambulare in aliquam utilitatem, & ille neglexerit, sex solidis sit culpabilis.

V. Si autem sigillum Episcopi neglexerit, aut ad veniendum, aut ad ambulandum, ubi jusserit, duodecim solidis sit culpabilis.

XXIV. *De eo qui in mortem Ducis consiliatus fuerit.*

Si aliquis homo in mortem Ducis consiliatus fuerit, & inde convictus fuerit, aut vitam perdat, aut se redimat, sicut Dux aut principes populi judicaverint. Et si jurare voluerit, cum duodecim nominatis juret in Ecclesia coram Duce, aut quem ille miserit.

XXV. *De homine qui gentem extraneam infra provinciam invitaverit.*

Si homo aliquis gentem extraneam infra provinciam invitaverit, ut ibi prædam vastet hostiliter, vel domos incendat, & de hoc convictus fuerit, aut vitam perdat,

aut in exilium eat, ubi Dux miserit, & res ejus infiscentur in publico.

XXVI. *De his qui in exercitu litem commiserint.*

Si quis in exercitu litem commiserit, ita ut cum clamore populus concurrat cum armis, & ibi pugna orta fuerit inter proprium exercitum, & aliqui ibi occisi fuerint, ipse homo qui hoc commisit, aut vitam perdat, aut in exilium eat, & res ejus infiscentur in publico, & illi alij qui ibi aliquid commiserunt aut fecerunt, omnia sicut lex habet tripliciter solvant.

XXVII. *De his qui in exercitu aliquid furtum fecerint.*

Si quis in exercitu, ubi Rex ordinaverit exercitum, aliquid furtum fecerit, novem vicibus novigeldos soldat quicquid involarum fuerit. Si autem Dux exercitum ordinaverit, & in illo fisco aliquid furaverit, tres novigeldos solvat. Et si jurare voluerit, secundum qualitatem pecunia juret.

XXVIII. *De eo qui sigillum aut mandatum Ducis neglexerit.*

I. Si quis sigillum Ducis neglexerit, aut mandatum, vel signum qualecunque quod mandaverit, duodecim solidis sit culpabilis. Et si negare voluerit quod ad illum nuntius non pervenisset, cum quinque nominatis juret, si eum sacramentum dominus præbere voluerit.

II. Si autem sigillum Comitis neglexerit vel mandatum, cum sex solidis componat.

III. Si autem Centurionis sigillum aut mandatum neglexerit, tribus solidis sit culpabilis.

IV. Aut si negare voluerit quod ad illum nuntius non pervenisset, secundum quod debuit solvere, ita juret.

XXIX. *De eo qui in curte Ducis hominem occiderit.*

I. Si quis in curte Ducis hominem occiderit, aut illic ambulantem, aut inde revertentem, triplici vveregildo eum solvat, propter hoc quod præceptum Ducis transgressus est, ut unusquisque homo pacem habeat ad dominum suum veniendo & de illo revertendo. Et nullus præsumat hominem de Duce venientem aut ad illum ambulantem in itinere inquietare, quamvis culpabilis sit. Et si præsumperit, quicquid ei fecerit, aut occiderit, aut ille vivens evaserit, aut plagatus fuerit, semper tripliciter componat.

II. Et si ad Comitem perrexerit, & ibi vel occisus vel plagatus fuerit, ille qui

qui hoc fecit, omnia tripliciter componat.

XXX. *De eo qui missum Ducis infra provinciam occiderit.*

Si quis missum Ducis infra provinciam occiderit, tripliciter eum solvat sicut lex habet. Si negare voluerit quod non fecisset, sicut lex habet, ita juret cum duodecim nominatis & aliis duodecim electis.

XXXI. *De eo qui in curte Regis furtum commiserit.*

I. Si quis in curte Regis furtum alicui fecerit, dupliciter componat cui furtum fecerit, & sexaginta solidos pro fredo in publico solvat.

II. Si servus alienus hoc in curte Ducis fecerit, dominus ejus aut redimat eum quantum valet, aut ipsum reddat.

XXXII. *De eo qui res Ducis furaverit.*

Si quis de rebus quæ ad Ducem pertinent aliquid furatus fuerit, ter novigendos componat, & ibi fredum non reddat, quia res dominicæ sunt, & tripliciter componuntur.

XXXIII. *De feminis quæ in ministerio Ducis sunt.*

Si feminis quæ in ministerio Ducis sunt aliquid contra legem factum fuerit, qui hoc fecerit, omnia tripliciter eis componat quod aliis Alamannorum feminis simpliciter componere debeat.

XXXIV. *De eo qui præsumpserit infra provinciam res Ducis hostiliter invadere.*

Si quis præsumpserit infra provinciam hostiliter res Ducis invadere & ipsas talare, & post hæc convictus fuerit, quicquid ibi tulit fuerit, mancipia, pecuniam, omnia tripliciter restituat, & insuper vve-regildum suum Duci componat, quia contra legem fecit. Et quanti liberi illum sunt secuti, & ibi raptores fuerint, & inde convicti fuerint, unusquisque sexaginta solidos Duci componat, & quicquid ibidem tulit, semper tripliciter restituat.

XXXV. *De filio Ducis qui contra patrem suum surrexerit.*

I. Si quis Dux habet filium contumacem & malum, qui rebellare conetur contra ipsum patrem suum per stultitiam suam, vel per consilium malorum hominum, qui voluit dissipare provinciam, & hostiliter surrexerit contra ipsum patrem suum, dum adhuc pater ejus potens est, & utilitatem Regis potest facere, id est, exercitum gubernare, equum ascendere, utilitatem Regis implere, & filius ejus eum vult dishonorare aut per raptum regnum ejus possidere, non obtineat quod in-

Tom. I.

choavit. Et si pater ejus eum vicerit, & apprehendere potuerit, in sua sit potestate, aut exiliet eum de provincia, aut ubicunque transmittat eum, aut Regi domino suo, & de hereditate paterna amplius ad eum nihil pertineat, quia illicitam rem contra patrem suum fecit.

II. Et si fratres habuerit, ipsi fratres inter se per voluntatem Regis dividant hereditatem patris eorum. Illi autem qui rebellavit contra patrem suum non dent portionem inter ipsos.

III. Et si amplius non fuerit nisi ille unus qui rebellavit, tunc illa hereditas, quam ille Dux habuit, post mortem ejus in potestate Regis sit, cui vult donet, aut illi filio Ducis qui rebellavit, si potuerit per servitium hoc ad pedes Regis conquerere, aut si alij vult dare, in sua sit potestate.

XXXVI. *De conventu, ut secundum antiquam consuetudinem fiat.*

I. Conventus autem secundum consuetudinem antiquam fiat in omni centena coram Comite aut suo Misso, & coram Centenario.

II. Ipsum placitum fiat de sabbato in sabbatum, aut quali die Comes aut Centenarius voluerit, à septem in septem noctes, quando pax parva est in provincia; quando autem melior est, post quatuordecim noctes fiat conventus in omni centena, sicut superius diximus.

III. Et si quis alium mallare vult de qualicunque causa, in ipso mallo publico debet mallare ante judicem suum, ut ille judex eum distringat secundum legem, & cum justitia respondeat vicino suo, aut qualicunque persona eum mallare voluerit. In uno enim placito mallet causam suam: in secundo, si vult jurare, juret secundum constitutam legem. Et in primo mallo spondeat sacramentales, & fidejussores præbeat, sicut lex habet, & vadium suum donet Misso Comitis vel illi Centenario qui præest, ut in constituto die aut legitime juret, aut si culpabilis est, componat, ut per neglectum non evadat: & si evaserit, sexaginta solidis de fredo sit semper culpabilis. Ille autem distringat ut neglectum non fiat, nec pauperes patiantur injuriam, nec sint sine lege, nec maledicant Ducem nec populum terræ; sed in omnibus sit disciplina; ut qui rebelles sunt, de malis se abstineant; & qui boni sunt, pacem possideant.

IV. Si quis autem liber ad ipsum placi-

E

LEX ALA-
MANNORUM.

tum neglexerit venire, vel semetipsum non praesentaverit aut Comiti, aut Centenario, aut Misso Comitis in placito, duodecim solidis sit culpabilis.

V. Qualiscunque persona sit, aut vassus Ducis aut Comitis, aut qualiscunque persona, nemo neglegat ad ipsum placitum venire, ut in ipso placito pauperes conclament causas suas. Et quod in uno placito finiri non potuerit, in alio finiatur, ut sine ira Dei sit defensa patria, & illi rebelles qui usque modo raptum fecerunt, amplius potestatem faciendi non habeant.

VI. Et si est talis persona quam Comes in placito, vel Centenarius, vel Missus Comitis distringere non potest, tunc cum Dux legitime distringat, plusque querat Deo placere quam homini, ut nullum neglectum in anima Ducis a Deo requiratur.

XXXVII. *De mancipiis, ne foris provinciam vendantur.*

I. Mancipia foris provincia nemo vendat, nec in paganos, nec in Christianos, nisi iussu Ducis fuerit.

II. Infra provinciam, ubi necessitas est, unusquisque de mancipio suo potestatem habeat secundum legem iudicandi.

III. Foris terminum autem captivum faciendi potestatem non habeat.

IV. Si autem fecerit, & inde convictus fuerit, post conventum nostrum quod complacuit cunctis Alamannis, & aliquis hoc praecipuum transgredere voluerit, illud pretium quod tulit de proprio suo mancipio perdat, & insuper fredum quem lex habet componat.

XXXVIII. *De eo qui die dominico opera servilia fecerit.*

I. Die dominico nemo opera servilia praesumat facere; quia hoc lex prohibuit, & sacra scriptura in omnibus contradicit.

II. Si quis servus in hoc vitio inventus fuerit, vapuletur fustibus; liber autem corripiatur usque ad tertiam vicem.

III. Si autem post tertiam correptionem in hoc vitio inventus fuerit, & Deo vacare die dominico neglexerit, & opera servilia fecerit, tunc tertiam partem de hereditate sua perdat.

IV. Si autem super haec inventus fuerit ut diei dominico honorem non impendat, & opera servilia fecerit, tunc coactus & convictus coram Comite, ubi tunc Dux ordinaverit, in servitium tradatur; & quia noluit Deo vacare, in sempiternum servus permaneat.

XXXIX. *De illicitis nuptiis.*

I. Nuptias prohibemus incestas. Itaque uxorem habere non liceat socrum, nurum, privignam, novercam, filiam fratris, filiam sororis, fratris uxorem, uxoris sororem. Filij fratrum, filij sororum inter se nulla praesumptione jungantur. Si quis contra hoc fecerit, a loci iudicibus separetur, & omnes facultates amittat, quas fiscus adquirat.

II. Si minores personae sunt quae se illicita conjunctione polluerunt, careant libertate, servis fiscalibus adgregandi sunt.

XL. *De patricidiis & fraticidiis.*

Si quis homo volens occiderit patrem suum, aut patruum suum, aut fratrem suum, aut avunculum suum, aut filium fratris sui, aut filium avunculi sui, aut filium patris sui, aut matrem suam, aut sororem suam, cognoscat se contra Deum egisse, & secundum iussionem Dei fratricidiam non custodisse, & in Deum graviter deliquisse, & coram omnibus parentibus ejus res ejus inficiantur, & nihil ad heredes ejus pertineat amplius; penitentiam autem secundum canones agat.

XLI. *Ut nullus causam audire praesumat nisi qui a Duce constitutus est.*

I. Nullus causas audire praesumat nisi qui a Duce per conventionem populi iudex constitutus est ut causas iudicet, qui nec mentiosus, nec perjurator, nec numerum acceptor sit, sed causas secundum legem veraciter iudicet sine acceptione personarum, & timens Deum sit. Et si iuste iudicaverit, credat se apud Deum mercedem recipere & laudem apud homines bonam possidere.

II. Si autem per cupiditatem aut per invidiam alicujus aut per timorem contra legem iudicaverit, cognoscat se deliquisse, & duodecim solidis sit culpabilis cui iniuste iudicavit, & quod per illum damnatum passus est iniuste, ille iudex restituat ei.

III. Si autem ille qui iudicium audire debet, illius qui ad iudicandum constitutus est iudicium contemnit, dum ille iuste iudicaverit, & dedignatur eum audire, & spernit eum, & arguit coram aliis, & dicit, *Non recte iudicas*, dum ille recte iudicat, & si hoc ab aliis iudicibus inquisitum fuerit quod ille iuste iudicavit, ille contemptor qui iudici injuriam fecit, solvat duodecim solidos iudici illo, & post haec non contemnat audire iustum ju-

dicium, quia sic convenit Duci & omni populo in publico concilio.

XLII. *De eo qui saepe interpellatus est ante Ducem de qualicunque evidenti causa, & convictus fuerit, ne ad iuramentum permittatur.*

I. Si quis interpellatus ante Ducem de qualicunque causa, quod jam manifestum est tribus vel quatuor testibus, aut de homicidio, aut de furto, aut de aliquo neglectu, quod illi testantur qui boni testimonij sunt in plebe, non perjuratores, nec fallaces, nec pecuniarum acceptores, sed veritatem volunt dicere, cognoscat hoc iudex, quod tunc licentiam ille homo qui mallatur ante eum, de causa illa potestatem jurandi non habeat, sed sicut lex habet in hoc iudicio persolvat, ut propter suam nequitiam alij qui volunt Dei esse, non se perjurent, nec propter culpam alienam semetipsos perdant.

II. Testis enim qui jam convictus fuit quod mendacium semel testificatus sit, amplius ad testimonium non recipiatur.

XLIII. *Vt scriptura non valeat in qua annus & dies non ostenditur.*

Scriptura non valeat nisi in qua annus & dies evidenter ostenditur.

XLIV. *De libero qui alteri libero crimen mortale imposuerit.*

I. Si quis liber libero crimen aliquod mortale imposuerit, & ad Regem aut ad Ducem eum accusaverit, & inde probata res non est, nisi quod ipse dicit, liceat illi alio cui crimen imposuit, cum tracta spata se idoneare contra illum alium.

II. De minoribus autem culpis, sicut **Duciplacis**, ita fiat inter eos.

XLV. *De rixis quae saepe fieri solent in populo.*

I. Si qua rixa orta fuerit inter duos homines aut in platea, aut in campo, & unus alium occiderit, & postea fugit ille qui occidit, & illi pares sequuntur eum usque in domum suam cum armis, & infra domum percussorem occiderint, cum uno vveregildo solvant eum.

II. Si autem in campo ubi prius pugna orta fuerit, ibi restant super mortuum suum, & non sunt secuti in domum, & postea mittunt in vicinio, & congregant pares, & paufant arma sua iofum, & postea hostiliter sequuntur eum in domum, & si eum tunc occiderint, novem vveregildos componant.

Tom. I.

XLVI. *De libero qui liberum extra terminos vendiderit.*

I. Si quis liber liberum extra terminos vendiderit, revocet eum infra provinciam, & restituat eum libertati, & sexaginta solidos componat.

II. Si autem revocare eam non poterit, cum vveregildo cum parentibus solvat, id est, bis octuaginta solidos, si heredem reliquit. Si autem heredem non reliquit, cum ducentis solidis componat.

XLVII. *De eo qui feminam ingenuam extra marcham vendiderit.*

I. Si quis feminam liberam extra marcham vendiderit, revocet eam ad pristinam libertatem, & cum octuaginta solidis componat.

II. Si autem revocare non potest, cum quadringentis solidis componat.

XLVIII. *De eo qui liberum hominem vel feminam liberam infra provinciam vendiderit.*

I. Si quis liber liberum infra provinciam vendiderit, revocet eum in pristinam libertatem, & cum duodecim solidis componat.

II. Si autem feminam liberam infra provinciam vendiderit, revocet eam ad pristinam libertatem, & cum viginti quatuor solidis componat.

XLIX. *De eo qui hominem occiderit, & eum mortuandum fecerit.*

I. Si quis hominem occiderit, quod Alamanni mortuando dicunt, novem vveregildos solvat, & quicquid super eum rauba vel arma tulit, omnia sicut furtiva componat.

II. De feminis autem si ita contigerit, dupliciter componat, id est, octodecim vveregildos. Vestimenta autem quod super eam tulit, velut furtiva componat.

L. *De eo qui liberum de terra effodierit.*

I. Si quis liberum de terra effodierit, quicquid ibi tulerit, novem vveregildos restituat, & cum quadraginta solidis componat.

II. Feminam autem cum octuaginta solidis componat, si eam effodierit.

III. Res autem quas tulit, sicut furtiva componat.

IV. Si servum effodierit de terra, cum duodecim solidis componat, & ancillam similiter.

LI. *De libero qui alterius uxorem contra legem tulerit.*

I. Si quis liber uxorem alterius contra legem tulerit, reddat eam, & cum octua-

E ij

ginta solidis componat. Si autem reddere noluerit, cum quadringentis solidis componat eam. Et hoc, si maritus prior voluerit. Et si antea mortua fuerit quam maritus eam quaesierit, cum quadringentis solidis componat.

II. Si autem ille raptor, qui eam accepit sibi uxorem, ex ea filios aut filias, antequam solvat, habuerit, & ille filius mortuus fuerit, ad illum pristinum maritum illum filium cum vveregildo solvat. Si autem vivi sunt, non sint illius qui eos genuit, sed ad illum priorem maritum mundo pertineat.

LII. *De eo qui sponsam alterius accepit.*
I. Si quis sponsam alterius contra legem accepit, reddat eam, & cum ducentis solidis componat.

II. Si autem reddere noluerit, solvat eam cum quadringentis solidis, etiam si mortua fuerit sub eo.

LIII. *De eo qui sponsam suam dimiserit, & aliam duxerit.*

Si quis filiam alienam desponsatam dimiserit, & aliam duxerit, componat eam quam desponsavit & dimisit cum quadraginta solidis, & cum duodecim sacramentalibus juret, cum quinque nominatis & septem advocatis, ut pro nullo vitio nec tentatam eam habuisset, nec vitium in illa invenisset, sed amor de alia eum adduxit ut illam dimisisset & aliam habuisset uxorem.

LIV. *De eo qui filiam alienam non desponsatam accepit.*

I. Si quis filiam alterius non desponsatam accepit sibi uxorem, si pater ejus eam requirit, reddat eam, & cum quadraginta solidis eam componat.

II. Si autem ipsa femina sub illo viro mortua fuerit, antequam illi mundium apud patrem adquirat, solvat eam patri ejus quadringentis solidis.

III. Et si filios aut filias genuit ante mundium, & omnes mortui fuerint, unumquemque cum vveregildo suo componat patri feminae.

LV. *De uxore mortui marito sine filiis relicta.*

I. Si quis liber mortuus fuerit, & reliquit uxorem sine filiis aut filiabus, & de illa hereditate exire voluerit nubere sibi alio coequali, sequatur eam dotis legitima, & quicquid parentes ejus legitime placitaverint, & quicquid de sede paterna secum adtulit, omnia in potestate habeat auferendi, quod non manducavit, aut non vendidit.

II. Dotis enim legitima quadraginta solidis constat, aut in auro, aut in argento, aut in mancipiis, aut in qualicumque re quam habet ad dandum.

LVI. *De eo qui proximi sui defuncti uxori sine filiis relictae dotem contradixerit.*

I. Si autem proximus mariti defuncti contradicere ipsam dotem illi mulieri voluerit quod lex non est, illa sequatur cum sacramento cum nominatis quinque aut cum spata tracta pugna duorum, si potest acquirere aut per sacramentum aut per pugnam, illa pecunia post mortem mulieris retro nunquam revertatur, sed ille sequens maritus aut filij ejus usque in sempiternum possideant.

II. Si autem ipsa femina dixerit, *Maritus meus dedit mihi morgangeba*, computet quantum valet aut in auro aut in argento aut in mancipiis aut in equo pecuniam duodecim solidos valentem. Tunc liceat illi mulieri jurare per pectus suum, & dicat: *Quod maritus meus mihi dedit in potestate, & ego possidere debeo.* Hoc dicunt Alamanni naitahit.

LVII. *De hereditate duarum sororum quae absque fratribus post mortem patris relictae sunt.*

Si autem duae sorores absque fratre relictae post mortem patris fuerint, & ad ipsas hereditas paterna pertingat, & una nupserit sibi coequali libero, alia autem nupserit aut colono Regis aut colono Ecclesiae, illa quae illi libero nupserit sibi coequali teneat terram patris earum. Res autem alias aequaliter dividant. Illa enim quae illi colono nupserit, non intret in portionem terrae, quia sibi coequali non nupserit.

LVIII. *De eo qui mulierem in itinere nudam denudaverit, aut cum ea machaverit.*

I. Si qua libera femina virgo vadit in itinere suo inter duas villas, & obviavit eam aliquis, & per raptum denudat caput ejus, cum sex solidis componat. Et si ejus vestimenta levaverit ut usque ad genicula denudet, cum sex solidis componat. Et si eam denudaverit ut genitalia ejus appareant vel posteriora, cum duodecim solidis componat.

II. Si autem cum ea fornicaverit contra ejus voluntatem, componat solidos quadraginta.

III. Si autem mulieri haec fecerit, omnia dupliciter componat sicut antea diximus de virgine.

LIX. *De eo qui alium percussit aut vulneraverit.*

I. Si quis alium per iram percussit, quod Alamanni pulillac dicunt, cum uno solido componat.

II. Si autem sanguinem fuderit, sic ut terram tangat, componat solidum unum & semis.

III. Si enim percussit eum ut testa appareat & radatur, cum tribus solidis componat.

IV. Si autem de capite os fractum tulerit de plaga, ita ut super publica via lata viginti quatuor pedes in leuto sonaverit illud os, cum sex solidis componat.

V. Si autem ipsum os medicus perdit, & non potest eum presentare, tunc duos testes adhibeat qui hoc vidissent quod de illa plaga os tulisset, aut ille medicus hoc comprobet quod verum fuisse quod de ipsa plaga os tulisset.

VI. Si autem testa transcapulata fuerit, ita ut cervella appareat, ut medicus cum pinna aut cum fanone cervellam tangat, cum duodecim solidis componat.

VII. Si autem ex ipsa plaga cervella exierit, sicut solet contingere, ut medicus cum medicamento aut sirico stupavit, & postea sanavit, & hoc probatum fuerit quod verum est, cum quadraginta solidis componat.

LX. *De eo qui alterius aurem absciderit.*

I. Si quis alterius aurem absciderit, & non exfurdaverit, duodecim solidos componat.

II. Si autem sic absciderit profundò, & eum exfurdaverit, quadraginta solidos componat.

III. Si enim medietatem auris absciderit, quod Alamanni orfearci dicunt, cum sex solidis componat.

LXI. *De eo qui palpebras alterius maculaverit.*

I. Si enim superior palpebra maculata fuerit, ut claudi non possit, cum sex solidis componatur.

II. Si enim subterior maculata fuerit, ut lacrymas continere non possit, cum duodecim solidis componatur.

III. Si enim visus tactus fuerit in oculo, ita ut quasi vitrum remaneat, viginti solidos componat.

IV. Si autem ipse visus foras exit & milus, quadraginta solidos componat.

LXII. *De nare transpuncta vel abscisa.*

I. Si enim natus transpunctus fuerit, cum sex solidis componat.

II. Si enim summitas nasi, ut mucoccus contineri non possit, abscisus fuerit, cum duodecim solidis componat.

III. Si autem totus à presso abscisus fuerit, cum quadraginta solidis componat.

LXIII. *De labiis maculatis.*

I. Si enim labium superius alicujus quis maculaverit, ita ut dentes appareant, cum sex solidis componat.

II. Si subterius, ut salivam continere non possit, cum duodecim solidis componat.

III. Si enim aliquis alio uno ictu duos dentes superiores excusserit primos, cum sex solidis componat.

IV. Et si quemvis unum de ipsis duobus excusserit, cum sex solidis componat.

V. Si autem dentem absciderit quem marczan Alamanni dicunt, cum tribus solidis componat.

VI. De aliis verò qualemunque excusserit, unumquemque cum uno solido componat.

VII. De subterioribus verò duobus primis dentibus si alicui quis excusserit, duodecim solidos componat, si uno ictu fecerit.

VIII. Si autem unum ex ipsis excusserit, cum duodecim solidis componat.

LXIV. *De lingua abscisa, & de vulneribus in facie factis.*

I. Si autem lingua tota abscisa fuerit, quadraginta solidos componat.

II. Si autem media, ut aliquid intelligatur quod loquitur, cum viginti solidis componat.

III. Si autem aliqua plaga in facie alicujus facta fuerit, quam capilli vel barba non cooperiant, sex solidos componat.

IV. Si autem collus transpunctus fuerit, cum sex solidis componat.

LXV. *De eo qui alium contra legem tunderit, & de diversis vulneribus.*

I. Si quis alicui contra legem tunderit caput liberum non volentis, cum duodecim solidis componat.

II. Si barbam alicujus tunderit non volentis, cum sex solidis componat.

III. Si quis alio brachium super cubitum transpuncxerit, cum sex solidis componat.

IV. Si autem cubitum transpuncxerit, cum tribus solidis componat.

V. Si manum transpuncxerit, ita ut focus non intret ad coquendum venas vel sanguinem stagnandum, solidum unum & semis componat.

LEX ALA-
MANNO-
RVM.

EX AL-
MANN-
O-
RVM.

V I. Si autem ferrum calidum intraverit ad stagnandum sanguinem, cum tribus solidis componat.

V II. Si enim brachium fregerit, ita ut pellem non rumpat, quod Alamanni palepruft dicunt, ante cubitum, cum tribus solidis componat.

V III. Si autem supra cubitum hoc contigerit, cum sex solidis componat.

I X. Si enim in cubito percussus fuerit, ita ut portare non possit nec ad os manum mittere, cum duodecim solidis componat.

X. Si enim totum brachium mancum fuerit, ut nihil cum eo facere possit, cum viginti solidis componat.

X I. Si autem à cubito absciderit, quadraginta solidos componat.

X II. Si autem ab scapula abscisus fuerit, cum octuaginta solidis componat.

X III. Si enim summitatem pollicis absciderit, cum sex solidis componat.

X IV. Si autem totum, cum duodecim solidis componat.

X V. Si autem proximum pollicis à primo nodo absciderit, duos solidos & semis.

X VI. Si enim in secundo nodo absciderit, quinque solidos.

X VII. Si totum absciderit à palma, cum decem solidis componat.

X VIII. Si longissimus digitus abscisus fuerit à primo nodo, folido uno & semis componat.

X IX. Si in secundo nodo, cum tribus solidis componat.

X X. Si totus à palma abscisus fuerit, cum sex solidis componat.

X X I. Si autem digitus anularis à primo nodo abscisus fuerit, duos solidos, si in secundo nodo, quatuor solidos, si totus, octo solidos componat.

X X II. Ille minimus digitus ita solvatur ut pollex.

X X III. Si quis autem longissimum digitum ita plagaverit ut inde mancus sit, ita ut complicare non possit, aut scutum prendere, aut arma in terra per illum recipere, duodecim solidos componat.

X X IV. Si autem in latus punctus fuerit, ita ut interiora membra non contingat, cum sex solidis componat.

X X V. Si autem interiora membra vulneratus fuerit, quod hrefvnt dicunt, cum duodecim solidis componat.

X X VI. Si autem transpunctus fuerit, cum viginti quatuor solidis componat.

X X VII. Si autem in intestinis macu-

latus fuerit, ut stercora exeant, quadraginta solidos componat.

X X VIII. Si aliquis alio genitalia tota absciderit, quadraginta solidos componat.

X X IX. Si autem castraverit, ita ut virilia non tollat, cum viginti solidis componat.

X X X. Si quis alio ambas coxas uno ictu transpuncerit, cum duodecim solidis componat. Si autem duabus vicibus, similiter.

X X X I. Si quis in geniculo transpunctus fuerit aut plagatus, ita ut claudus permaneat, ut pes ejus ros tangat, quod Alamanni taudragil dicunt, cum duodecim solidis componat.

X X X II. Si tibia subtus geniculo transpuncta fuerit, cum tribus solidis componat.

X X X III. Si autem articulus prior abscisus fuerit, cum sex solidis componat.

X X X IV. Illi autem alij articuli si abscisi fuerint toti, unusquisque cum tribus solidis componatur.

X X X V. Si totum pedem absciderit, quadraginta solidos componat. Si à geniculo abscisus fuerit, quinquaginta solidis componatur.

X X X VI. Si autem à coxa sursum abscisa fuerit, & inde vixerit, octuaginta solidis componatur.

X X X VII. Si autem aliquis alio herniam expresserit, cum tribus solidis componat.

L X VI. *De eo qui alteri viam contradixerit.*

Si quis liber libero in via manus iniecerit, & contra legem ei viam contradixerit, aut aliquid ei tollere voluerit, cum sex solidis componat.

L X V II. *De eo qui alterum de caballo jactaverit.*

Si quis liber liberum in via de caballo jactaverit, & ei tulerit, & statim eum reddidit in ipso loco, addat ei confimilem, & duodecim solidos. Hæc omnis compositio, quam viris judicavimus, feminis eorum omnia dupliciter componantur.

L X V III. *De libero qui liberum occiderit.*

I. Si quis autem liber liberum occiderit, componat eum bis octuaginta solidos filiis suis.

II. Si autem filios non reliquit, nec heredes habuit, solvat eum ducentis solidis.

III. Feminas autem eorum semper in duplum componat.

IV. Medius verò Alamannus si occisus

fuerit, ducentis solidis solvat eum parentibus qui eum occiderit.

LXXIX. *De eo qui alterius amissarium furaverit.*

I. Si quis alicujus amissarium involaverit, ille cujus est debet probare quantum valet. Si enim dicit quod duodecim solidos valeat, cum duobus juret quod tanti valeat, & sic solvat illi fur talem qualem ille juraverit in caput, & illos alios novem geldos solvat, medietatem in auro valente pecunia, medietatem autem qualem invenire poterit pecuniam.

II. Et si ille talem equum involaverit quem Alamanni marach dicunt, sic eum solvat sicut & illum amissarium.

LXXX. *De eo qui alterius caballum involaverit.*

I. Si quis alicui caballum involaverit, adpretiet eum dominus ejus cum sacramento usque ad sex solidos, si tantum valet, aut plus aut minus, quantum ille cum sacramento adpretiaverit in caput, tantum restituat fur. Novem enim geldos in quali pecunia habet, jumentum tribus solidis adpretiet, si tantum valet aut minus.

II. Si equo quem marach dicunt oculum excusserit, aut eum excurtaverit, cum tribus solidis componat.

III. Illo alio caballo mediano si oculum excusserit, solidum unum & semis componat. Et si eum excurtaverit, similiter componat.

IV. Si enim jumento oculum excusserit, medium solidum. Et si eum excurtaverit, ita faciet.

LXXXI. *De eo qui equum plagaverit, dum hominem plagare voluerit.*

Si quis homo in equo suo caballicaverit, & aliquis eum super ipsum plagare voluerit, & dum illum plagare voluerit, caballum ejus plagaverit, ita plagam caballi componat quemadmodum componere debuit si dominum ejus plagasset.

LXXXII. *De eo qui in troppo de jumentis ducetricem involaverit.*

I. Si enim in troppo de jumentis illam ducetricem aliquis involaverit, licet eam domino ejus adpretiare duodecim solidis. Et quicquid ille adpretiaverit, ille fur furtivum reddat novem geldos.

II. Alia autem jumenta de grege, quæ lactantes sunt, cum sex solidis componat.

III. Alia autem quæ adhuc prægna non fuerunt, tribus solidis sunt adpretiata.

LXXXIII. *De eo qui prægnans jumentum ferierit & abortivum fecerit.*

Si autem aliquis homo ictu ferierit prægnans jumentum, & abortivum fecerit ita ut jactet poledrum mortuum, unum solidum componat.

LXXXIV. *Qualiter jumenta, quæ messem leserint, includantur.*

I. Si quis gregem jumentorum ad pignus tulerit, & incluserit contra legem, cum duodecim solidis componat & dimittat & usque ad annum integrum habeat eos in cura ille qui illos pignoravit. Et si aliquid de ipso grege in ipso anno perdidit, ille qui pignus tulit, simile restituat.

II. Si autem ipse grex jumentorum damnus fecerit, aut in prato, aut in messe, foris minetur, & dicatur domino ejus ut veniat videre quale damnus fecit, & quantum aestimaverit arbitrio, aut adfirmare ausus fuerit quod tantum damnus fecisset, tantum dominus jumentorum restituat.

III. Si verò pastorem illorum jumentorum aliquis occiderit, componat eum solidis quadraginta.

LXXXV. *De eo qui taurum gregem regentem involaverit aut occiderit.*

Si quis in vaccaritia legitima, ubi sunt duodecim vaccæ vel amplius, taurum ex ea involaverit vel occiderit, tribus solidis eum solvat: aut quaecunque armentum de ipsa vaccaritia involatus fuerit, secundum qualitatem eum solvat. Illam optimam vaccam quatuor tremissos licet adpretiare, illam aliam sequenterianam solidum unum. Illa alia minuta animalia secundum arbitrium adpretientur, & ita solvantur secundum quod lex habet.

LXXXVI. *De eo cui mortaudus imputatur.*

Si quis mortaudus barum aut feminam, qui qualis fuerit, secundum legitimum vveregildum novem geldos solvatur, aut cum viginti quatuor totos electos aut cum octuaginta quales invenire poterit juret.

LXXXVII. *De eo qui gravide mulieri natum interfecerit.*

Si qua mulier gravida fuerit, & per factum alterius infans natus mortuus fuerit, aut si vivus natus fuerit, & octo dies non vivit, cui imputatum fuerit, quadraginta solidos solvat, aut cum duodecim medios electos juret.

LXXXVIII. *De pretio bovis.*

Optimus bos quinque tremissos valet, medianus quatuor tremissos valet, minor sicut adpretiatus fuerit. Qui de ipsis ali-

LXX ALA-
MANNO-
RVM.

EX AL-
MANN-
O-
XV II.

quem involaverit, sicut lex habet, ita componat.

LXXIX. De eo qui pastores vel artifices occiderit.

I. Si pastor porcorum, qui habet in grege quadraginta porcos, & habet canem doctum & cornu & juniorem, si occisus fuerit, quadraginta solidis componatur.

II. Legitimus pastor ovium, si octuaginta capita in grege habet domini sui, & occisus fuerit, cum quadraginta solidis componatur.

III. Si alicujus feniscalcus, qui servus est, & dominus ejus duodecim vassos infra domum habet, occisus fuerit, quadraginta solidis componatur.

IV. Si mariscalcus qui super duodecim caballos est occiditur, quadraginta solidis componatur.

V. Si coquus qui juniorem habet occiditur, quadraginta solidis componatur.

VI. Si pastor, similiter.

VII. Faber aurifex aut spatarius, qui publice probati sunt, si occidantur, quadraginta solidis componantur.

LXXX. De eo qui cum ancilla vestiaria & genecaria concubuerit.

I. Si quis cum alicujus ancilla vestiaria concubuerit contra voluntatem ejus, cum sex solidis componat.

II. Et si cum puella de genecio priore concubuerit aliquis contra voluntatem ejus, cum sex solidis componat.

III. Si quis cum aliqua ex illis aliis de genecio contra voluntatem ejus concubuerit, cum tribus solidis componatur.

LXXXI. De eo qui incendiam super alium in nocte miserit.

I. Si quis super aliquem focum in nocte miserit, ut domum ejus incendat, seu & salam suam, & inventus & probatus fuerit, omne quod ibidem arsit simile restituat, & super hæc quadraginta solidos componat.

II. Si enim domum infra curtem incendit, aut scuriam, aut graniam, vel cellaria, omnia similia restituat, & cum duodecim solidis componat.

III. Si quis stubam, ovile, porcaritiam domum alicujus concremaverit, unamquamque cum tribus solidis componat, & similem restituat.

IV. Servi domum si incenderit, cum duodecim solidis componat, & similem ei restituat.

V. Scuriam vel graniam servi si incen-

derit, cum sex solidis componat, & similem restituat.

VI. Si enim spicarium servi incenderit, cum tribus solidis componat. Et si domino, cum sex solidis, & similem restituat.

LXXXII. De canibus sensibus vel aliis furatis aut occisis.

I. Si quis canem seu sum primum cursalem, qui primus currit, involaverit, solidos sex componat: qui secundum, solidos tres componat.

II. Qui illum ductorem, qui hominem sequentem ducit, quem laithunt dicunt, furaverit, duodecim solidos componat.

III. Bonum canem porcaritium, vel qui vaccam & taurum prendit, si occiderit aliquis, cum tribus solidis componat.

IV. Si veltram leporalem probatum aliquis occiderit, cum tribus solidis componat.

V. Si quis canem pastorem, qui lupum mordit, & pecus ex ore ejus tollit, & ad clamorem ad aliam vel ad tertiam villam currit, occiderit, cum tribus solidis componat.

VI. Si canem qui curtem defendit aliquis occiderit, cum solido componat.

VII. Et si ipse canis eum per vestimentum adprehendit, & eum quasi nolens percussit, & mortuus fuerit, juret ut per invidiam non fecisset, nisi se ad defendendum, & donet alium catellum, qui jugum transsare possit.

LXXXIII. De eo qui aliquam clausuram in aqua fecerit, & ibi aliquid negaverit.

I. Si quis mulinum aut qualemcunque clausuram in aqua facere voluerit, sic faciat ut nemini noceat. Si autem nocuerit, rumpatur usque dum non noceat.

II. Si ambæ ripæ suæ sunt, licentiam habeat. Si autem una alterius est, aut roget, aut comparet.

III. Si quis aliquam clausuram in aqua fecerit, & ipsa aqua inflaverit, & ibi alicujus pecus negaverit, vel famulus, vel infans, quicquid ibi negaverit, simile restituat, unamquodque secundum legem suam componat.

LXXXIV. De his qui de terra sua inter se contendunt.

Si qua contentio orta fuerit inter duas genealogias de termino terre eorum, & unus dicit, *Hic est noster terminus*, alius revadit in alium locum, & dicit, *Hic est noster terminus*, ibi præfens sit Comes de plebe illa, & ponat signum ubi iste voluerit, & ubi ille alius voluerit terminum, & girent

girent ipsam contentionem. Postquam girata fuerit, veniant in medium, & presente Comite tollant de ipsa terra, quod Alamanni curffodi dicunt, & ramos de ipsis arboribus infigant in ipsam terram quam tollunt, & illæ genealogiæ quæ contendunt levent illam terram presente Comite, & commendent in sua manu: ille involvat in fanone, & ponat sigillum, & commendet fidei manu usque ad statutum placitum. Tunc spondeant inter se pugnam duorum. Quando parati sunt ad pugnam, tunc ponant ipsam terram in medio, & tangant ipsam cum spatibus suis, cum quibus pugnare debent, & testificentur Deum creatorem ut cuius sit iustitia, ipsius sit & victoria, & pugnent. Quæ de ipsis vicerit, ipse possideat illam contentionem, & illi alij præsumptiosi, quia proprietatem contradixerunt, duodecim solidos componant.

LXXXV. *De eo qui servum alterius fugientem accepit & sequenti domino contradixerit.*

Si quis fugitivum alterius servum susceperit, & sequenti domino aut in illa die, aut quando poterit, contradixerit eum, & reddere noluerit, tunc vadat ad Principem quem ille habet, ut ei iustitiam faciat, & cum quadraginta solidis componat eum, quia contra legem eum recepit.

LXXXVI. *De eo qui servum in pignus susceperit, & si ipse servus aliquod damnum fecerit.*

I. Si quis pignus tulerit contra legem, aut servum, aut equum, postquam illum in domum suam duxerit, & ille servus ibi hominem occiderit, aut ille equus aliquod damnum fecerit, illud damnum ad illum pertineat qui illud pignus tulit, non ad illum dominum cuius illud pignus fuerit.

II. Si autem dominus voluntariè pignus dederit pro aliqua re alicui, & illud pignus quod datum est, ibi aliquod damnum fecerit, dominus qui dedit, damnum quod factum est simile restituat.

LXXXVII. *De eo qui alteri res suas apud se inventas contradixerit.*

Si quis res suas apud alium hominem invenerit, quicquid sit, aut mancipia, aut pecus, aut aurum, aut argentum, aut alia spolia, & illa reddere noluerit, & contradixerit, & post hæc convictus fuerit ante iudicem, aut simile aut ipsum reddat, & cum duodecim solidis componat, quia proprietatem ejus contradixit.

Tom. I.

LXXXVIII. *Ut fratres post mortem patris eorum hereditatem non dissipent antequam dividant eam.*

Si qui fratres post mortem patris eorum aliquanti fuerint, dividant portionem patris eorum. Dum hoc non fuerit factum, nullus rem suam dissipare faciat usque dum æqualiter partiant.

LXXXIX. *De eo qui hominem occiderit & negaverit.*

Si quis hominem occiderit, & negare voluerit, cum duodecim nominatis juret, & alios tantos advocatos in arma sua sacramenta pro quatuor tremillis cum uno sacramentali juret. Pro tribus solidis & tremisse cum duobus sacramentalibus juret. De sex solidis & tremisse cum quinque nominatis juret, aut cum tracta spata defendat.

XC. *De coxa vel brachio incis.*

I. Si coxa abscisa fuerit libero homini, octuaginta solidis componatur.

II. Si brachium abscisum à scapula fuerit, similiter.

XCI. *De eo qui mulieri prægnanti abortivum fecerit.*

Si quis mulieri prægnanti abortivum fecerit, ita ut jam cognoscere possit utrum vir an femina fuit, si vir debuit esse, cum duodecim solidis componat, si autem femina, cum viginti quatuor. Si neutrum cognoscere potest, & jam non fuit formatum in liniamenta corporis, cum duodecim solidis componat. Si amplius requirit, cum sacramentalibus suis se idoneat.

XCII. *De hereditate quam mulier post partum statim mortua derelinquit.*

Si qua mulier, quæ hereditatem paternam habet, post nuptum prægnans peperit puerum, & in ipsa hora mortua fuerit, & infans vivus remanserit aliquanto spatio, vel unius horæ, ut possit aperire oculos & videre culmen domus & quatuor parietes, & postea defunctus fuerit, hereditas materna ad patrem ejus pertineat, eò tamen si testes habet pater ejus quod vidissent illum infantem oculos aperire, & potuisset culmen domus videre & quatuor parietes. Tunc pater ejus habeat licentiam cum lege ipsas res defendere. Si autem aliter, cuius est proprietas, ipse conquirat.

XCIII. *De eo qui in pugna parem suam dereliquit & fugit.*

Si qua in exercitu pugna commissa fuerit, & dimittit quis parem suum pugnare & fugit, & ille alius defendit se, post re-

LEX ALA-
MANNORUM.

F

LEX ALA-
MANNOR-
UM.

versionem ille qui fugit componat bis octuaginta solidos illi alio quia inde fugivit.

XCIV. De eo qui post finitam & emendatam causam mallare presumpserit.

Si quis aliquem post finitam causam & emendatam mallare voluerit, post testes trados & emendationem datam si hoc presumpserit tentare, & iste se non potest per sacramenta vel per testes defendere, tunc per pugnam duorum se defendat. Et post hæc ille testator cum quadraginta solidis componat.

XCIV. De eo qui ingenuam feminam colpo percusserit.

I. Si quis feminam ingenuam colpo percusserit, sic ut sanguis non exeat, solvat solidos duos. Si lida fuerit, solvat solidum unum & tremissem. Si ancilla fuerit, solvat solidum unum.

II. Si barus fuerit, similiter.

III. Si servus fuerit, medium solidum.

XCVI. De eo qui medelam aut carrucam alterius involaverit.

I. Si quis medelam rumpit aut involat, solidos tres solvat.

II. Si carrucam involat, aut rumpit rotas in priori parte, sic ut illa die opera tracet, solidos tres componat.

III. Si de post involat aut rumpit, sex solidos componat.

IV. Si herpices fuerit, tres solidos componat.

XCVII. De eo qui buricas in silva porcorum incenderit.

I. Si quis buricas in silva tam porcorum quam pecorum incenderit, viginti duos solidos componat.

II. Et si intus per furorem intrat, & de suo nihil invenit, sex solidos componat.

III. Et si in curte aliena ingressus fuerit, simili modo.

IV. Si intus in scuria, duodecim solidos componat.

V. Nisi homicida suus ei in curte aut in casa fugerit, & pro ipso nullus offert iustitiam, si sequenter ipsum currit, hoc non est ad requirendum.

XCVIII. De eo qui gregem animalium in pignus tulerit, & porcarium vel ceteros pastores flagellaverit.

I. Si quis gregem de porcis, aut de iumentis, aut de vaccis, vel de herbicibus in pignus tulerit, quadraginta solidis sit culpabilis.

II. Si porcarium ligatus de via ostatus vel battutus fuerit, sic ut duo teneant, & tertius percutiat, novem solidos componat.

Et de reliquo quod ei fecit, sicut reliquis fervis componi solet, ei in triplo componatur.

III. Et quod de herbicario, stotario, & vaccario fit, quod reliquis fervis componi solet, componatur eis in duplo.

XCIX. De eo qui bisontem vel cetera animalia aus furaverit aut occiderit.

I. Si quis bisontem, bubalum, vel cervum qui prugit, furaverit aut occiderit, duodecim solidos componat.

II. Et si cervus ille treudis non habet, medium solidum componat.

III. Si treudis habet, & cum ipso nihil sagittatum est, solvat solidum unum.

IV. Si rubeus feramus cum ipso sagittatus est, tres solidos solvat.

V. Si niger est, solidos sex componat.

VI. Si involatus fuerit, novem geldos componat.

VII. Si cervus indomita fuerit occisa, tremisso solvat.

VIII. Si treudem habuit, medium solidum.

IX. Si cum ipsa rubea fera sagittata fuerit, sex solidos solvat.

X. Si nigra, sex solidos componat.

XI. Si involata fuerit, novem geldos componat.

XII. Si ursus alienus occisus aut involatus fuerit, solvat eum solidis sex.

XIII. Aprum similiter.

XIV. Si quis pecus manuaem, qui dicitur alatus, aut verrem, aut dacariam occiderit, sex solidos componat.

XV. Si furatus fuerit, tres solidos solvat, & quantum juret quod valuit, novem geldos componat.

XVI. Si quis capriolum occiderit, fagina. Si involatus fuerit, novem geldos componat.

XVII. Si grus fuerit furata aut occisa, tres solidos solvat.

XVIII. Si auca fuerit involata aut occisa, novem geldos solvat.

XIX. Aneta, gariola, ciconia, corvus, cornicula, columba, & cauha, & croërola, ut alia similia requirantur.

XX. Si acceptor qui aucam mordet, tres solidos solvat: si gruem mordet, sex solidos componat.

XXI. Si verris occiderit, alium pro eo reddat, & tres solidos solvat.

XXII. Si canis alienus hominem occiderit, medium vveregildum solvat. Et si totum vveregildum quaerat, omnia ostia sua claudantur, & per unum ostium fem-

per intret & exeat: & de illo limitare novem pedes suspendatur usque dum totus putrescat & ibi putridus cadat, & ossa ipsius ibi jaceant, per alium ostium non intret nec exeat. Et si canem ipsum inde jataverit, aut per alium ostium intraverit in casam, ipsum vveregildum medium reddat.

XXIII. Si caballus, porcus, aut bos hominem occiderit, totum vveregildum solvat. Si servus fuerit, medium pretium solvat.

XXIV. Si alicujus caballus sepem alienam fallierit, & de palo transpunctus fuerit, cuius sepis fuerit, ipse solvat medium pretium.

XXV. Si quis ferrum mulinarium involaverit, alium cum ipso reddat, & solvat solidos sex in texaga ei cuius fuerit.

XXVI. Si quis sepem alienam capulaverit, tres solidos solvat.

XXVII. Si quis mortuum suum in terra aliena posuerit, duodecim solidos solvat, aut cum duodecim juret ut hoc pro malo non fecisset.

XXVIII. Si quis ingenuum aut ingeniam extraneam sine permisso cuius fuerit in terram miserit, quadraginta solidis sit culpabilis. Si servus fuerit, duodecim solidos solvat.

LEX ALAMANNORVM.

EXPLICIT LEX ALAMANNORVM.

CAPITVLA ADDITA AD LEGEM ALAMANNORVM.

Nunc primùm edita ex veteri codice Remensi MS.

I. Si quis alteri oculum ruperit, & ille pupillus intus restitit, solvat solidos viginti. Si oculus ille foras exierit, solidos quadraginta, aut cum duodecim medios electos juret.

II. Et qui auriculam simaverit, solvat solidos viginti. Si totum excusserit, aut si plagaverit, ut audire non possit, solvat solidos quadraginta, aut cum duodecim juret.

III. Si quis brachium super cubito transpuncerit, solvat solidos sex. Si sub cubitum fuerit, solidos tres solvat.

IV. Simili modo si coxa transpuncta fuerit, solvat solidos sex. Si subtus geniculum fuerit, solvat solidos tres. Si non fuerit transpuncta, & nervora tetigerit ut ibi vvasilus intrat, solvat solidos tres.

V. Si in brachium sive in coxa super geniculum aut super cubito, unam compositionem.

VI. Si quis in revo plagatus fuerit in pectus aut in latus, solvat solidos duodecim, aut cum duodecim medios electos juret. Si transpunctus fuerit, solvat solidos viginti quatuor, aut cum duodecim juret.

VII. Si quis in latus alium transpuncerit sic ut in revo plagatus non sit, solvat solidos sex, aut cum sex medios electos juret.

VIII. Si quis alteri brachium super

Tom. I.

cubitum aut coxa super geniculum cum spata aut cum fuste fregerit, & non mancat, solvat solidos sex. Et si subtus cubitum aut subtus geniculum fuerit, & non mancaverit, solvat solidos tres. Si nervora tangit, & vvasilus intrat, solvat solidos tres.

IX. Si quis alterum brachium mancat, solvat solidos viginti. Et si ipsum pertruncat, solvat solidos quadraginta, aut cum duodecim juret.

X. Si quis digitum pollicem alteri truncaverit, solvat solidos duodecim. Si mancat, aut in primo nodo truncatus fuerit, solvat solidos sex.

XI. Si secundus digitus truncatus fuerit, solidos decem solvat. Si mancat, solvat solidos quinque. Si prima junctura truncata fuerit, solvat solidos tres.

XII. Si tertius digitus truncatus fuerit, solvat solidos tres. Si mancat, solvat solidos tres.

XIII. Si quartus digitus truncatus fuerit, solvat solidos tres. Si mancat, solvat solidos tres.

XIV. Si quartus digitus truncatus fuerit, solvat solidos quinque. Si in primo nodo truncatus fuerit, solvat solidos tres.

XV. Si minimus digitus truncatus fue-

F ij